

slovo

6/2024

Zima

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV RANKOVCE

Sadenie stromčiek v obciach nášho cirkevného zboru

Martin Luther a jeho spis „Ježiš Kristus sa narodil ako Žid“

■ Miloslav Gdovin

Blížia sa vianočné sviatky. Sú to sviatky pokoja, mieru a radosti. Aspoň tak sa to v dnešnej spoločnosti interpretuje. Už viac ako 30 rokov, od „Nežnej revolúcie“, sa pravidelne k slovu dostáva kresťanská viera a vianočné sviatky obsahujú aj to najdôležitejšie, prečo vznikli - spomienku na narodenie Spasiteľa sveta, Ježiša Krista. Pri tejto príležitosti je vhodné si spomenúť na jeden spis Martina Luthera, ktorý nie je až taký známy. Hovorí však veľa o vtedajšej spoločnosti a mnohé jeho myšlienky sú dodnes inšpiratívne. Ide o spis „Ježiš Kristus sa narodil ako Žid“, v nemeckom origináli „Dass Jesus Christus ein geborener Jude sei.“ Luther ho vydal v roku 1523 a chcel ním odpovedať na výčitky zo strany svojich katolíckych oponentov, ktorí tvrdili, že poprel božský pôvod a tým nepriamo aj panenské narodenie a Božie synovstvo Ježiša Krista. Považoval toto obvinenie za absurdné a chcel ho vyvrátiť prerozprávaním histórie biblického spasenia, a navyše sa pokúšal presvedčiť Židov k presúpeniu na kresťanskú vieru. Spis venoval bývalému rabinovi Jákobovi Gipferovi, ktorý sa okolo roku 1519, pod vplyvom Lutherových kázní, dal pokrstiť a vo Wittenbergu vyučoval hebrejčinu. Jemu samému napísal: „Hrubosť pápežov a duchovných zhoršili tvrdohlavosť Židov. Cirkevná doktrína a zvyky im neukazovali žiadne iskry svetla alebo tepla. Ale teraz,

keď svieta zlaté svetlo evanjelia, exituje nádej, že mnoho Židov (podobne ako Gipfer) sa zo srdca obráti ku Kristovi“. Luther Gipferovi venoval latinský preklad svojho diela. Cieľom bolo spoločensky integrovať Židov, aby mohli úspešne prestúpiť na kresťanstvo.

V samotnom spise Luther najprv odmietol celú predchádzajúcu misiu voči Židom, násilie a útlak, ktorý vyplynul z nesprávneho katolíckeho učenia. Zástupcovia pápežskej cirkvi sa podľa neho správali k Židom tak, že: „...dobrý kresťan by sa skôr stal Židom ako Žid kresťanom. Ak by sa takto správali apoštolovia k pohanom, nikto by sa nikdy nestal kresťanom. Židia boli násilne podrobení pápežstvu. Zaobchádzalo sa s nimi ako so psami, boli urazení a okradnutí. A predsa sú Ježišovými pokrvnými príbuznými, ktorých si Boh vyvolil spomedzi všetkých národov a daroval im Sväté Písmo. Pokiaľ sú násilne prenasledovaní, urážaní a obviňovaní z toho, že potrebujú kresťanskú krv a z ďalších výmyslov, ako by sme chceli, aby boli k nám otvorení. Ak by im niekto chcel pomôcť, mal by voči nim praktizovať nie zákon pápeža, ale kresťanskú lásku, láskavo ich prijať, pracovať a žiť spolu, aby mohli naše kresťanské učenie a naše životy počuť a vidieť.“ Luther sa tu obracia aj do vlastných radov s otázkou: „Ak je veľa tvrdohlavých, čo to znamená?“ Odpoveď: „Nie všetci sme dobrými kresťan-

mil“ Ako „bláznovo dielo“ Luther označil tradičné cirkevné ohováranie Židov ako rituálnych vrahov. Jeho kritika, že sa so Židmi zaobchádza ako so psami, sa odvolávala na označenie bezdomovcov, ktoré bolo známe už od konca staroveku, v ktorom sa používali výrazy ako „blúdiace“ alebo „besné psy“. V roku 1519 biskup Juraj Falcký nariadil, aby boli všetci Židia v jeho diecéze úplne izolovaní, pretože neboli „ľuďmi ale psami“. V niektorých katolíckych oblastiach boli Židia, ktorí boli obvinení z náboženských alebo iných trestných činov, zavesení za nohy medzi dvoch živých psov, a tak ich popravovali obzvlášť mučivým a nečestným spôsobom.

Luther sa v druhej časti svojho spisu pokúsil dokázať, že v Ježišovi z Nazareta sa naplnili mesiášske zaslúbenia z Biblie. Prvýkrát interpretoval časti z 1M 3, 15; 1M 22, 18; 2S 7, 12; Iz 7, 14 ako proroctvá o Božom synovi a narodení Mesiáša z panny. Odporúčal pedagogicky odstupňované hlásanie evanjelia, aby Židia najprv spoznali Ježiša ako pravého Mesiáša a neskôr ich mali učiť, že Ježiš je tiež pravým Bohom. Tým by prekonalí predsudky, že Boh nemôže byť človek. Zdôraznil tiež, že Boh darom Tóry a prorokov si vyvolil Židov ako žiadny iný ľud a že boli bližšie ku Kristovi ako pohanovia. Preto by sa s nimi malo jednať ohľaduplne a zaobchádzať s nimi ako s ľuďmi. Mali by sa zrušiť zákazy, ktoré ich obmedzovali v práci v cechoch. Mali by sa zrušiť getá, ktoré ich vylučovali zo spoločnosti. A podobne zastaviť aj nepodložené povery o rituálnych vraždách.

Lutherove praktické požiadavky boli v tom čase nové. Jeho teologické argumenty sa však zhodovali s predchádzajúcimi. Považoval za samozrejmé, že cieľom Starej zmluvy bolo dokázať Ježiša a nikoho iného ako Ježiša. Zdôrazňoval, že v Kristovi Boh bezpodmienečne prijíma všetkých hriešnikov, Židov i pohanov. Reformácia odhalila skutočný význam Biblie a jej znenie možno použiť ako dôkaz toho, že Ježiš Kristus splnil biblické zaslúbenia. Preto Židom nič nebráni v tom, aby sa stali kresťanmi.

Lutherov spis by sme v dnešnej dobe označili ako misijný. Pokúšal sa poukázať na nezdravé spôsoby, ktoré v tej dobe v spoločnosti vládli a ukázať pravú cestu, ktorou sa treba vydať. Dnes už vieme, že tieto snahy sa u Luthera a cieľovej skupiny nestretli s veľkým pochopením. Môžeme sa opýtať, ako sa správať dnes. Ak nám niekto na naše misijné snahy odpovie negatívne, ak nás počas vianočných sviatkov prevapí to, že ich obsah je síce plný radosti, pokoja a pohody, ale chýba v nich to podstatné. Postavíme sa ostro proti a začneme všetkých posielat' tam a tam...? Alebo sme dostatočne silní a morálne spôsobilí, aby sme aj odmietnutie dokázali prekonať a ako protestantskí kresťania sa v každodennom živote správať príkladne podľa evanjelia a svedčiť svojím životom o spoznanej pravde? Ostatne aj Martin Luther sa narodil ako katolík. ■

autor je zborový farár

v CZ ECAV Svätý Kríž - Lazisko

Verš mesiaca december

■ Monika Beňová

**„Na Pána čaká moja duša viac ako strážnici na ráno,
viac ako strážnici na ráno." Žalm 130, 6**

Verš nám prináša živý obraz strážcu v tme noci, ako hľadá na obzore prvé znamenia úsvitu. Nepochybuje o tom, že úsvit príde, len sa pýta, kedy? Čakanie na úsvit je odpoveďou na nádej, ktorú nám istota jeho príchodu prináša. Matka, ktorá celú noc nosí svoje choré dieťa na rukách, netrpezlivo čaká nové ráno s nádejou, že bude lepšie. Robotník, ktorý je na nočnej zmene, netrpezlivo vyzerá ranný úsvit, ktorý mu zvestuje, že prichádza pre neho čas odpočinku. Lekár, ktorý má nočnú službu, s netrpezlivosťou čaká pri lôžku nemocného, aby

ráno mohol odovzdať najbližším slová nádeje a povzbudenia. Strážnik, ktorý niečo stráži, túži po úsvite, kedy sa skončia nebezpečenstvá noci a ráno sa presadí pulz života.

To dôležité je, že strážnici nepochybovali o tom, že nové ráno príde. To bola ich nádej. S rovnakou vážnosťou máme aj my, veriaci ľudia, hľadiť do budúcnosti a tešiť sa na príchod nového rána, ktoré príde s druhým príchodom Pána Ježiša Krista a ukončí všetku bolesť a nebezpečenstvá hriechu a smútok Božích detí premení na radosť. ■

Zlatá confirmácia, 20. október, Rankovce

Cesty za poznaním - Mikuláš z Myry

■ Katarína Hašková

Mikuláš, Mikuláš, čo v tom vreci máš? Túto básničku som sa učila ešte v materskej škôlke. Postava muža s bielymi vlasmi, bradou a fúzmi, v červenom kabáte, čiernych čizmách a vždy s úsmevom na tvári, je pre mnohé deti spojená iba s čokoládkami a drobnými darčekmi, ako aj s čistením vlastných číziem a recitovaním básničiek či spievaním pesničiek. Americká podoba Santa Clausa zase pripája kolou a hviezdi v nespočetných filmoch vo vianočnom období. Kým však bol v skutočnosti?

Svätý Mikuláš skutočne žil. Pravdepodobne. Všetky dokumenty, ktoré nám hovoria o jeho živote, pochádzajú z neskoršieho obdobia než kedy údajne žil. Na základe legend, ktoré sa o ňom zachovali, sa narodil 15. marca 270 v meste Patara, prímorskom meste na juhozápade dnešného Turecka. Vraj pochádzal zo zámožnej kresťanskej rodiny. Mnoho legend hovorí o jeho zázračných skutkoch, ktoré spája číslo tri. Tri mladé dievčatá zachránil pred životom v prostitúcii tým, že im do izby hodil tri mešce zlata. Troch námorníkov zachránil, keď utíšil búrku. Trom chlapcom vrátil život.

Traduje sa, že v mladosti šiel na púť do Palestíny a do Egypta. Po návrate do Anatólie, svojej domoviny, sa stal biskupom v meste Myra, neďaleko jeho rodného mesta. Ďalšie správy hovoria o tom, ako ho cisár Dioklecián dal uväzniť, niektorí špekulujú aj nad možným

mučením. Každopádne sa usudzuje, že väzenie a prípadné mučenie prežil, a bol oslobodený Konštantínom Veľkým. Vrátil sa do úradu biskupa a pokračoval v službe.

Niektoré listy ho uvádzajú aj ako prítomného na cirkevnom koncile v Nicei v roku 325, kde by ako biskup mal byť prítomný. Nezmiňajú sa však o ňom tí, ktorí podali správu o koncile ako očití svedkovia a históriou potvrdení účastníci koncilu. Ako vysvetlenie sa ponúka správa o Mikulášovom dočasnom pozbavení úradu biskupa po nepríjemnom incidente, ktorý sa vraj počas koncilu odohral. Jedným z bodov, ktoré sa na koncile rozoberali, bolo učenie muža menom Árius o tom, že Pán Ježiš nebol v skutočnosti Bohom. Mikuláš pri jednej z hádok vraj Áriusa udral po tvári, teda, dal mu facku. Celý príbeh však začal kolovať až niekoľko storočí po Mikulášovej údajnej smrti, takže jeho pravdivosť je otázna.

To, čo je isté, je to, že niekoľko storočí po jeho smrti (vraj 6.12. 343) priviezli jeho údajné relikvie do mesta Bari v Taliansku. Vyrástol tam kostol a mesto sa stalo obľúbeným pútnickým mestom mnohých kresťanov. Svätý Mikuláš je dodnes jedným z najdôležitejších svätcov v pravoslávnej cirkvi, významné postavenie má aj v rímskokatolíckej.

Ako sa však dostal do červeného kabátu, kedy začal rozdávať čokoládu a prečo si tak obľúbil kolu, to je na ďalší článok... ■

Vianočný príhovor

■ Anna Debnárová

"I porodila svojho prvorodeného syna, obvinula Ho plienkami a uložila v jasliach, lebo v nocľahárni pre nich nebolo miesto.

... A toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko, obvinuté plienkami, ležať v jasliach." Lukáš 2,7 a 12

Adventné obdobie sa skončilo. Začali Vianoce. Prišla plnosť času. Boh nám poslal svojho Syna. Si pripravený sa dnes stretnúť s narodeným Božím Synom Ježišom Kristom? Aby pastieri narodeného Spasiteľa našli, aby sa s Ním stretli, dostali indicie – „A toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko, obvinuté plienkami, ležať v jasliach.“ Spasiteľ zabalený do pásov látky a ležiaci vo válove na potravu pre zvieratá. A práve v tom je ten zázrak Vianoc. Pán Boh posielal svojho jednorodeného Syna do neporiadku a zmätku, aby nás urobil svätými. To, že je dieťa Ježiš obvinuté plienkami, je v Lukášovom evanjeliu zdôraznené dvakrát. Dnes si pod plienkami predstavíme buď jednorázové plienky, alebo maximálne tie látkové. V čase, kedy sa Pán Ježiš narodil, sa deti po narodení zavinovali do pásov látky, do ktorých – podľa toho, kde ste žili – sa pridával mach alebo tráva. A v krajinách teplejšieho klimatického pásma (kam patrí aj Ježišova vlasť) sa dieťa potom nechávalo od pása nahé. Zmienka o Ježišom obvinutí plienkami sa nezdá výnimočná, nie je ničím mimoriadna. Veď to stále bola a aj dnes je bežná vec. Niektorí bádatelia sa za týmto pásmi látky snažia vi-

dieť potom tie pásy látky, ktorými bol Ježiš zavinutý pri svojom pohrebe. Etymológia slov, použité gramatické zásady v pôvodnom jazyku, teda v gréčtine, tomu ale nenasvedčujú.

Za týmto úkonom sa však ukrývajú aspoň dva dôrazy. Jozef a Mária sú prichystaní, pripravení na príchod Božieho Syna Ježiša Krista. Boli pripravení na stretnutie s Ním. Napriek tomu, že ubytovanie zabezpečené nebolo, ráтали s možnosťou, že sa narodí v Betleheme. Mali pripravené pásy látky, plienky. Mali so sebou, dnes by sme povedali, základnú výbavu. Narodil sa teda zodpovedným a starostlivým rodičom. Láska a starostlivosť, ktorú Jozef s Máriou preukázali Ježišovi aj obvinutím do plienok je zároveň predobrazom tej Božej lásky a starostlivosti, ktorej sa nám vo viere v Pána Boha i dnes dostáva, aby sme neboli podchladení, aby sme správne rástli a napredovali, aby sme jednoducho nezahynuli.

A ten druhý pohľad na Ježiša obvinutého v plienkach sa nám ponúka vo svetle biblického príbehu o Adamovi a Eve. Adam a Eva sa obliekli potom, čo zhrešili. Dovtedy sa nepotrebovali zahaľovať svojou nahotou. Odev zahaľuje hanbu, stáva sa symbolom

zakrytia hanby. Naše ľudské zakrytie hanby je nepostačujúce. My svoju hanbu nedokážeme dokonale zakryť. Dokážeme čosi skryť pred ľuďmi a aj pred sebou. Ale pred Pánom Bohom nedokážeme ukryť svoju hanbu. Nedokážeme skryť to, za čo sa hanbíme – za vinu svojich hriechov – za porušovanie Božieho slova, za škaredé gestá i slová, za nerobenie dobrého a pod.

Bratia a sestry! Ak vidíme i dnes Ježiša ako dieťa obvinuté plienkami ležať v jasliach, nech nám to pripomína, že On sa narodil z lásky k nám, aby si obliekol naše nepravosti a aby sme si my mohli obliecť Jeho spravodlivosť z milosti skrze vieru v Neho a raz s Ním prebývať v Božom kráľov-

stve. Pán Boh nám aj skrze obyčajné plienky pripomína, že Boh nám chce dať večné rúcho. Si pripravený stretnúť sa s Ním? Dnes sa nám Ježiš zvestuje ako dieťa zavinuté do plienok, zavinuté do lásky a starostlivosti, aby dokonalú lásku a starostlivosť o náš časný i večný život preukázal nám všetkým. Si pripravený stretnúť sa s Ním? Si pripravený odhaliť svoju hanbu a obliecť si Kristovu spravodlivosť z milosti? Dnes večer bude plný rôznych darčiekov. Prajem vám, aby ste našli aj Ježiša Krista, ktorý vás prijíma s láskou a starostlivosťou a oblieka vás do svojej spravodlivosť. Toto je nevýčísľiteľný dar bez ktorého by Vianoce neboli. Amen. ■

***položenie kvetov pri hrobch farárov pochovaných
v Rankovciach, 3. november, Rankovce***

Sadili sme budúcnosť

■ František Haško

Po prisáhe nového presbyterstva v marci tohto roku nás František Korečko oslovil s možnosťou zapojiť sa do grantovej výzvy Nadácie SLSP "Pre budúcnosť 2024", s cieľom výsadby stromov v obciach nášho cirkevného zboru. Projekt "Naše deti budú potrebovať stromy" bol 1. apríla podaný a v júni ako jeden z deväťnástich na Slovensku pre rok 2024 aj schválený. Čitatelia časopisu Slovo sa už mohli s projektom zoznámiť v čísle 3/2024 (ak nemáte k dispozícii papierovú verziu, tak ho môžete nájsť, ako aj ďalšie čísla, na webovej stránke zboru).

Počas leta už prebiehal prieskum záujmu v jednotlivých obciach a objednávanie stromčekov. Z pôvodného plánu vysadiť

44 stromov sa rozšíril zámer v spolupráci s lesnou škôlkou Biele Karpaty na neskoršie finálne množstvo 160 stromov, ktoré boli vysadené v siedmich obciach. Niekoľko stromov sa dokúpilo zo záhradníctva v Rozhanovciach. Na presbyterstve koncom augusta sa schválili zmeny projektu a ustanovili kontaktné osoby pre jednotlivé obce, ktoré dohliadali na výsadbu, prípravné práce a organizáciu dobrovoľníkov.

V novembri už prebiehali v plnom prúde prípravné práce a propagačné aktivity. V týždni pred výsadbou boli spravené výkopy bagrom na vopred vybraných miestach a v sobotu 30. novembra sme už vysádzali stromčeky. Okolo ciest v Boli-

sadenie v Čakanovciach

rove, Bačkovíku, medzi Herľanami a Žirovcami, v parkoch, okolo kostola v Čakanovciach, pri zastávke SAD v Trstánoch, ale aj v komunitnej záhrade v Rankovciach, celkovo približne 50 dobrovoľníkov pomohlo s výsadbou stromčekov. Z celkového množstva boli približne dve tretiny stromov okrasné (lipa, gaštan, jarabina) a tretina ovocné (jablň, hruška, čerešňa, moruša a orech). Projekt oficiálne vyvrcholil v Čakanovciach 3. decembra, na ekumenických Službách Božích, kde kázala Andrea Korečková z Reformovanej kresťanskej cirkvi, za účasti starostov zo štyroch zúčastnených obcí a potom občerstvenia na obecnom úrade.

Projekt však týmto nekončí. O vysadené stromy, ktoré podľa názvu projektu chceme, aby slúžili nasledujúcim generáciám, sa bude treba ďalej starať. Úžitok z nich bude, len ak sa ujmú. V Rankovciach sme na tabličky pri stromoch písali svoje mená ako znak ich "adoptovania", no nie je to nutne len o týchto 50 ľuďoch, ktorí boli prítomní v deň sadenia, pomôcť môžu aj ďalší. Tento projekt nám môže a aj chce byť inšpiráciou v rozmyšľaní o budúcnosti, čo tu po nás ostane. Bude to zdevastovaná, zašpinená krajina? Vyjadriť svoju nespokojnosť so súčasným stavom je jednoduché, no musíme aj aktívne rozmyšľať, čo vieme zmeniť, zaujímať sa o to osobne. Hlavne o naše blízke okolie. Pán Boh nám zveril svoje stvorenstvo a hoci je pre nás ťažké spraviť niečo s výrubom amazon-

ského pralesa, naše obce už tak jednoduchú výhovorku neposkytujú. Modlime sa za to, ako vieme slúžiť a pomáhať, ako priložiť ruku k dobrým veciam alebo pomôcť svojim časom, peniazmi, či inou podporou k ochrane a zveladeniu nášho okolia.

*posadený stromček
v Trstánoch*

V svojich dedinách stromy posadené z tohto projektu môžete ľahko identifikovať pomocou tabličiek s heslom "Život bez stromov nebude. Chráň ma a dám Ti kyslík aj tieň." Ďakujeme všetkým, ktorí sa do projektu zapojili, Františkovi Korečkovi za nájdenie grantovej výzvy, napísanie a koordináciu projektu, Nadácii SLSP za poskytnutie grantu a obciam, starostom, koordinátorom a všetkým, ktorí pomohli zasadiť naše nové stromčeky. ■

Evanjelické služby Božie VII. - Pozdrav - Salutatio

■ Ľuboslav Beňo

Služby Božie sú predovšetkým stretnutím Božieho ľudu, preto je celkom prirodzené, že ten, kto vedie liturgický poriadok stretnutia, a celé spoločenstvo sa navzájom pozdravia. Od najstarších čias sa to koná zvolaním, ktorého dnešnú podobu v súčasnosti používame: „Pán Boh buď s vami!“ – „I s duchom tvojím!“

Slová pozdravu a odpovede naň vyjadrujú myšlienku obsiahnutú v mesiášskom mene Pána Ježiša – Emmanuel – „Pán Boh s nami“. Pozdrav sa v liturgii cirkvi používa od najstarších, apoštolských čias, prvá zmienka o jeho používaní cirkvou však pochádza až zo 4. storočia od Jána Zlatoústeho. Znenie je zložením dvoch biblických textov:

1. Rút 2,4: tu Bóaz prichádza na pole k žencom a zdraví ich: „Hospodin s vami!“ Liturgický pozdrav „Pán Boh buď s vami!“ zachováva preklad z latinského znenia: Dominus vobiscum – tak sa pozdrav dodnes označuje v katolíckych teológiách. Rovnaký, či podobný text je aj na iných biblických miestach (1S 17,37; 2Kron 15,2 a inde). Počas dejín dochádzalo k rôznym jemným významovým odchýlkam, pretože v pôvodnom hebrejskom texte, ani v jeho latinskom ekvivalente nie je uvedené sloveso, preto dochádzalo k viacerým pokusom: „Pán Boh nech je s vami!“, alebo: „Pán Boh bude s vami.“ V našich predchádzajúcich agendách sa

nachádzala forma: „Pán Boh, ráč byť s vami!“, až v poslednej (z roku 1996) sa u nás používa súčasná forma.

2. 2Tim 4,22 – „Pán s tvojím duchom,“ v našom podaní: „I s duchom tvojím!“ Pochopiteľne, nejde o Božieho Ducha, ale o liturgia, ktorý sa zdraví s ľuďmi. Preto je celkom nesprávne, ak niekto nedbanlivo odpovedá: „I s duchom svojim...“

U nás nie je predpis, aký postoj má zachovať farár okrem toho, že pozdrav je tvárou k ľuďom. V minulosti však pri pozdrave rozťahal ruky smerom ľuďom, čo vyjadrovalo túžbu kňaza, aby mu bolo udelené požehnanie od ľudí. Po odpovedi ľudí na znak súhlasu mierne sklonil hlavu a opätovne spojil ruky. Toto gesto znamenalo, že kňaz nedôveruje svojej vlastnej sile, ale s dôverou sa odovzdáva Pánu Bohu. Ľudia pri pozdrave po Sláve ostávajú stáť.

V latinskej rímskej omši (tridentskej) sa v liturgii nachádzalo až osem pozdravov – štyri tvárou k ľuďom, štyri k oltáru. Ba jeden pozdrav sa nachádzal ešte pred omšou v prípravnej fáze kňaza, keď pristupoval k príprave oltára. Každému dávali potom jedinečný význam súvisiaci s tým, čo práve kňaz konal. V liturgii po úpravách 2. vatikánskeho koncilu ostali súčasťou omše iba štyri pozdravy.

Lutherova reforma omše vo Formula missae (1523) ponechala pozdrav v jeho historickej podo-

be, no posunula jeho teologický zmysel – kým v rímskej omši pozdrav platil hierarchickému duchu kňazského úradu (dokonca podľa úrovne svätenia sa dodnes objavuje aj jeho iná forma u biskupov a pápeža), v evanjelickej cirkvi platí individuálnemu ľudskému duchu liturga, ktorému zbor praje Božiu prítomnosť k jeho službe. V Lutherovej reforme teda ostali štyri pozdravy, ktoré sa časom – najmä po vypustení poriadku Večere Pánovej z rámca služieb Božích – pretransformovali na iba tri pozdravy – po sláve, pred evanjeliom a po záverečnej

antifóne.

Po poslednej revízii v roku 1996 ostal v programe liturgie iba jeden pozdrav (lat. salutatio – v preklade: želanie spásy) po úvode služieb Božích, končiacom slávou, keď sa liturg (okrem úvodného privítania) po prvýkrát obracia k ľuďom. Vzhľadom na iný dôraz pozdravu v našej cirkvi než v rímskej omši je však v súčasnosti duplikáciou toho, čo sa deje hneď v úvode služieb Božích pri privítaní, keď je celkom prirodzené, že sa liturg pozdraví s prítomnými. ■

**Stretnutie mládeži z Rankoviec, Budimíra, Obišoviec a Opinej,
26. október, Čakanovce**

Anketa: Na čo sa tešíte na Vianoce?

"Teším sa na Vianoce, pretože to bude čas, ktorý strávim so svojimi rodičmi. Vždy sme spolu doma a celý deň sa hráme, rozprávame sa a sme šťastní, že môžeme byť spolu. Taktiež sa neviem dočkať darčiekov, ktoré si navzájom dávame. Vždy je to veľké prekvapenie a mám veľmi rada ten pocit, keď rozbalujem darčeky. Okrem toho sa teším na výlet s rodičmi, pretože počas Vianoc máme vo zvyku ísť niekam na víkend, a to býva super."

"Na Vianoce sa teším, lebo si užijem veľa času so svojou rodinou. Počas prázdnin nemám školu, takže môžem viac byť doma s rodičmi a sestrou. Každý rok chodíme na nejaký výlet, väčšinou do hôr alebo do nejakého pekného mestečka. Teším sa aj na vianočné jedlo, hlavne na kapustnicu a zemiakový šalát.

Vianočný večer je vždy úžasný, keď všetci spolu sedíme pri stole."

"Najviac sa teším na Vianoce, pretože to je čas, keď môžeme byť s celou rodinou. Môj brat a ja máme vždy veľa zábavy, keď si spolu hráme alebo si pozeráme vianočné filmy. Okrem toho sa neviem dočkať vianočných darčiekov, je to veľké prekvapenie. A veľmi ma teší, že počas Vianoc nechodím do školy, takže si môžem oddýchnuť a venovať sa svojim obľúbeným veciam."

"Na Vianoce sa najviac teším na deti z besiedky na Štedrý večer. Bude to skvelé, keď uvidím všetky deti vystupovať a spievať. Okrem toho sa teším na čas s rodinou, keď si spolu sadneme alebo zahráme spoločenské hry. Samozrejme, aj na darčeky a vianočné jedlo, to je vždy veľký zážitok!" ■

Pod'akovanie za úrody, 13. október, Rankovce

Nezištný skutok lásky

■ **Monika Beňová**

Opäť máme pre vás malú výzvu. Skúsme počas adventu vyjsť zo svojej komfortnej zóny a urobiť nezištný skutok lásky. Len tak, aby sme potešili druhého človeka bez toho, aby sme za to niečo očakávali.

Je úplne jedno, pre aký skutok lásky sa rozhodnete. Tu je niekoľko návrhov:

- Pustiť niekoho v rade pred pokladňou pred seba
- Zaplatiť kávu niekomu, kto v kaviarni stojí za tebou
- Poslať kamarátovi/tke, sestre/bratovi malú pozornosť
- Nechať čašníkovi vyššie sprepitné
- Milo sa prihovoriť človeku, ktorý okolo teba prechádza
- Usmiať sa na niekoho a pozdraviť ho
- Rozposlať niekoľko povzbudzujúcich sms
- Zavolať niekomu z cirkevného zboru a porozprávať sa s ním
- Pri príchode do kostola prejaviť záujem o ľudí v kostole, hoc len o jedného
- Prispieť finančne niekomu, kto to potrebuje
- Zaniest' susedovi z koláčikov, ktoré ste napiekli doma

a pod.

Možno to bude pre niekoho ten jediný darček, ktorý dostane pod stromček, alebo to bude pre niekoho nádej, že je tu niekto, pre koho niečo znamená.

Krásny Advent a požehnané vianočné sviatky. ■

Jeseň medzi nami, v našom cirkevnom zbere

■ Váš farár

Po prázdninovom lete sme už v októbri mali rozbehnuté asi všetky aktuálne existujúce pravidelné aktivity. Besiedky, konfirmačná príprava, mládež, chlapčenská skupinka, spevokol, rodinky, stretnutia s Deborou... Znovu sa odštartovala rómska misia – besiedka, dorast, otvorili sme aj nový ročník konfirmačnej prípravy, obnovila sa aj rómska besiedka v Čakanovciach, dorast, začalo sa stretávať 7 nových rómskych konfirmandov v Čakanovciach. Pribudlo biblické štúdium evanjelia Marka na fare. A v pozadí všetkého prebiehali prípravy a nákupy na náš projekt zo SLSP Naše deti budú potrebovať stromy, ako aj rôzne materiálne zbierky pre trpiacich vojnou vo frontových oblastiach Ukrajiny.

Z ostatných, mimoriadnych stretnutí, sa uskutočnili tieto:

5.10. – naši farárovci ako hostia na zborovom dni v Pozdišovciach,

7.-11.10. – biblicko-rekreačný týždeň Modlitebného spoločenstva v Herľanoch,

13.10. – poďakovanie za úrody v kostoloch, počas toho aj volby seniorátneho predsedníctva (od 4.12. máme nového seniora košického seniorátu – Jána Hrušku z Vyšnej Kamenice a nového seniorátneho dozorcú – Ľudovíta Lenhardta z Bidoviec), taktiež sme počas tej nedele vykonali aj

oferu pre ľudí postihnutých tohtoročnými povodňami,

20.10. - slávnosť „zlatej konfirmácie“ tých, ktorí boli konfirmovaní pred 50 rokmi, v Rankovciach, potom obed v Herľanoch,

26.10. – stretnutie mládeží z Rankoviec, Budimíra, Obišoviec a Opinej v Čakanovciach,

27.-30.10. – reformačný modlitebný týždeň v našom senioráte, aj v našich kostoloch,

3.11. – pri Pamiatke zosnulých polozenie kvetov pri hrobch farárov pochovaných v Rankovciach,

11.11. – konferencia pri 25. výročí podpísania dohody o ospravedlnení medzi našou a rímskokatolíckou cirkvou v nemeckom Augsburgu, konferencia sa konala v teologickej fakulte v Košiciach,

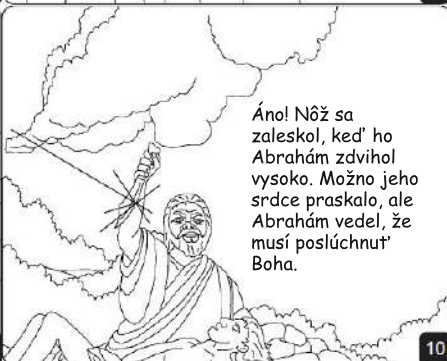
28.-19.11. – naši farárovci ako pozvaní hostia na seminári o obhľade ľudských práv utečencov v Bratislave,

30.11. – sadenie 150 stromov v rámci projektu Naše deti budú potrebovať stromy podporenou nadáciou SLSP, stromy sa sadili cez dobrovoľníkov v obciach Bačkovík, Čakanovce, Trstány, Herľany – Žirovce, Boliarov a v komunitnej záhrade v Rankovciach.

Ďakujeme všetkým, ktorí stáli pri projekte (najmä brat František Korečko) a pri samotnom sadení! ■

Biblia pre deti

Boh skúša Abrahámovu lásku: 2. časť

Zbierka

Zbierame **humanitárnu pomoc** pre vojnu postihnuté oblasti v UA:

- Financie na nákup liekov a materiálu pre ochranné siete
- Barly, ortézy, vlnu na štrikovanie, sviečky – aj použité, prázdne čisté konzervy, postelnú bielizeň

Kto môžete, prineste na faru, či do kostola.

CIRKEVNÝ ZBOR ECAV RANKOVCE

PROGRAM ZBOROVÝCH PODUJATÍ

DECEMBER 2024 – JANUÁR 2025

Služby Božie

Nedeľa 1. a 2. Vianočný sviatok	09:00 Bačkovík a Čakanovce 10:30 Boliarov a Rankovce
Štedrý večer a Silvester ofera na ŠV pre detskú onkológiu	16:00 Bačkovík a Čakanovce 17:30 Boliarov a Rankovce
Nedeľa 5.1.	9:00 Čakanovce, 10:30 Rankovce
Zjavenie 6.1.	9:00 Bačkovík, 10:30 Boliarov
Večera Pánova	1. a 22.12., 5.1.2025, 2.2.2025
Adventné večierne v stredu	16:00 Boliarov a Čakanovce 17:30 Bačkovík a Rankovce
Večierne - podľa dohody	Ďurďošík, Trstány, Herľany
Detská besiedka	PI 17:30 Boliarov NE 9:30 Rankovce
Konfirmačná príprava	SO 17:00 Rankovce
Dorasto-Mládež	SO 18:00 Rankovce
Rómska misia Čakanovce	UT 16:00 konfirmačná príprava UT 17:00 besiedka UT 18:00 dorast
Rómska misia Rankovce	UT 18:00 konfirmačná príprava ŠT 17:00 besiedka ŠT 18:30 mládež
Rodinky	19:00 1. a 3. sobota Bačkovík
Spevokol	ST 19:00 Rankovce

Pozývame:

Adventný koncert nášho spevokolu, Boliarov, 15.12.2024 o 10:00

Vianočný koncert Milana Rendoša, Čakanovce, 29.12.2024 o 18:00

Vydavateľ: Cirkevný zbor ECAV Rankovce **Redakčná rada:** Ľubo Beňo, Monika Beňová, Katarína Hašková, Mária Hrehorová, Janette Peková **Grafika:** František Haško ml.

Ročník: XXVIII. **Číslo:** 6 **Adresa redakcie:** Ev. farský úrad, Rankovce 21, 044 45

Mobil: 0918 828 307 **E-mail:** casopis.slovo@gmail.com (redakcia), ecav@rankovce.sk (farský úrad) **Web:** ecav.rankovce.sk